

שבת דף כח

משנה. כל היוצא מן העץ - אין מדליקין בו, אלא פשתן. וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן.

שאלה: מנלן דפשתן איקרי עץ? –

תשובה: אמר ר' זוטרא: דאמר קרא (יהושע ב) **והיא העץ והטמא כפשת' העץ**.

מקור להלכה: והיוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן. מנלן?

אמר רבי אלעזר: גמר **אהץ אהץ** ממשכן; כתיב הכא (במדבר יט) **זאת התורה אהץ כי' נמות כאהץ** וכתיב התם (שמות מ) **ו'פרש את האהץ על המשכן**. מה להלן - של פשתן קרוי אהל, אף כאן - של פשתן קרוי אהל.

קושי: אי מה להלן - שזורין וחוטן כפול ששה, אף כאן שזורין וחוטן כפול ששה?

תירוץ: תלמוד לומר: **אהץ, אהץ** ריבה.

קושי: אי **אהץ אהץ** ריבה, אפילו כל מילי נמי!

תירוץ: אם כן, גזירה שוה מאי אהני ליה?

קושי: ואימא: מה להלן קרשים, אף כאן קרשים!

תירוץ: אמר קרא (שמות כו) **ועשית קרשים למשכן**, משכן - קרוי משכן, ואין קרשים קרויין משכן.

קושי: אלא מעתה ועשית מכסה לאהל הכי נמי, מכסה לא איקרי אהל!

אלא הא דבעי רבי אלעזר: עור בהמה טמאה מהו שיטמא באהל המת? השתא עור בהמה

טהורה לא מטמא, עור בהמה טמאה מיבעיא!

תירוץ: שאני התם דהדר אהדריה קרא, דכתיב (במדבר ד) **ונשאו את יריעת המשכן ואת**

אהץ נועץ מכסו ומכסה התחם אהץ עליו, מקיש עליון לתחתון, מה תחתון קרוי אהל -

אף עליון קרוי אהל.

גופא, בעי רבי אלעזר: עור בהמה טמאה, מהו שיטמא טומאת אהליון?

הבנת שאלה ר' אלעזר: מאי קמיבעיא ליה? אמר רב אדא בר אהבה: תחש שהיה בימי משה קמיבעיא

ליה, טמא היה או טהור היה?

תשובה 1: אמר רב יוסף: מאי תיבעי ליה? תנינא: **לא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה**

בלבד!

קושי: מתיב רבי אבא, **רבי יהודה אומר: שני מכסאות היו, אחד של עורות אילים מאדמים ואחד של עורות**

תחשים. **רבי נחמיה אומר: מכסה אחד היה, ודומה כמין תלא אילן**. והא תלא אילן טמא הוא! תירוץ:

הכי קאמר: כמין תלא אילן הוא, שיש בו גוונין הרבה, ולא תלא אילן, דאילו התם - טמא, והכא -

טהור.

תיזוק לתירוץ: אמר רב יוסף: אי הכי היינו דמתרגמינן ססגונא - ששש בגוונין הרבה.

תשובה 2: רבא אמר: עור בהמה טמאה דמטמא באהל המת מהכא, דתניא: **עור או כעור - ריבה עור**

בהמה טמאה, ושלקה ביד כהן. קצץ מכולן ועשה אחת מהן מנין? תלמוד לומר (ויקרא יג) או ככל מלאכת

עור.

קושי: ואיכא למיפרך: מה לנגעים - שכן שתי וערב טמא בהן!

נסיון שני: אלא: גמר משרצים, דתניא: **עור אין לי אלא עור בהמה טהורה, עור בהמה טמאה מנין -**

תלמוד לומר או עור.

קושי: ואיכא למיפרך: מה לשרצים - שכן מטמאין בכעדשה,

ניסיון שלישי: נגעים יוכיחו. וחזר הדין, לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה, הצד השווה שבהן -

שעור טמא בהן, ועשה עור בהמה טמאה כעור בהמה טהורה, אף אני אביא אהל המת, שעור טמא בו,

ונעשה בו עור בהמה טמאה כעור בהמה טהורה.

קושי: אמר ליה רבא מברניש לרב אשי: איכא למיפרך, מה להצד השווה שבהן - שכן טמאין בפחות

מכזית, תאמר במת שאינו מטמא אלא בכזית!

תשובה 3: אלא אמר רבא מברניש: אתיא בקל וחומר מנוצה של עזים שאין מטמא בנגעים - מטמא באהל המת, עור בהמה טמאה שמטמאה בנגעים - אינו דין שמטמאה באהל המת.

לפי מסקנת הגמרא יש לשאול על הא דתני רב יוסף: לא הוכשרו במלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה בלבד, למאי הלכתא?
תשובה 1: לתפילין.

קושי: תפילין? בהדיא כתיב בהו (שמות יג) **צמענה תהיה תורת ה' כפיך** - מן המותר בפיך.
תשובה 2: אלא לעורן.

קושי: והאמר אביי: שין של תפילין הלכה למשה מסיני!

תשובה 3: אלא לכורכן בשערך ולתופרן בגידן.

קושי: הא נמי הלכה למשה מסיני הוא, דתניא: **תפילין מרובעות הלכה למשה מסיני, נכרכות בשערך ונתפרות בגידן**.

תשובה 4: אלא לרצועות.

קושי: והא אמר רבי יצחק: רצועות שחורות הלכה למשה מסיני.

תירוץ: נהי דגמירי שחורות - טהורות מי גמירי?

שאלה: מאי הוי עלה דתחש שהיה בימי משה?

תשובה: אמר רבי אלעא אמר רבי שמעון בן לקיש, אומר היה רבי מאיר: תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה... מדקאמר קרן אחת היתה לו במצחו - שמע מינה טהור היה, דאמר רב יהודה: שור

שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, שנאמר (תהלים סט) **ותיטב צה' משור פי מקונו מפריס**.

קושי: **מקונו** תרתי משמע!

תירוץ: אמר רב נחמן בר יצחק: **מקונו** כתיב.

שאלה: וליפשוט מיניה דמין בהמה הוא!

אין דרך להכריע: כיון דאיכא קרש דמין חיה הוא, ולית ליה אלא חדא קרן - איכא למימר מין חיה הוא.